

2018-12-05

Finansdepartementet
Finansmarknadsavdelningen, Bankenheten
103 33 Stockholm

Remissvar

Promemorian Genomförande av 2018 års ändringsdirektiv till EU:s fjärde penningtvättsdirektiv

Diarienummer: Fi2018/03025/B

Bakgrund

Finansdepartementet har genom en remiss den 5 september 2018 bett om Finansförbundets yttrande över promemorian Genomförande av 2018 års ändringsdirektiv till EU:s fjärde penningtvättsdirektiv. Direktivets syfte är i huvudsak att förbättra det redan befintliga förebyggande ramverket och på ett mer effektivt sätt bekämpa finansieringen av terrorism.

Sammanfattning

En välfungerande finansbransch är avgörande för att samhället ska ha en fungerande ekonomi och ger därmed grunden för välbefinnande. Det ligger därför i samhällets intresse att säkerställa en hållbar och funktionell finansbransch som har omvärldens förtroende. Det är därmed nödvändigt att säkerställa att systemen inte missbrukas och används för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Finansförbundet välkomnar att skyddet för anställda utökas i flera väsentliga delar av författningsförslaget. Rätt förutsättningar för de anställda är ett måste för att direktivet ska leva upp till dess syfte. Finansförbundet tillstyrker förslaget i sin helhet och lämnar i övrigt följande synpunkter.

Rutiner och åtgärder behövs för att skydda anställda

Anställda som rapporterar om misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism befinner sig i en sårbar situation och deras möjlighet att rapportera utan rädsla för repressalier måste värnas. Det finns risk att obehagliga och hotfulla situationer kan uppstå mellan anställd och kund till följd av att den anställde ställer frågor, granskar eller rapporterar misstankor om penningtvätt eller finansiering av terrorism. Det är därför viktigt att den lagstiftning som finns är tydlig och uppmuntrar anställda att anmäla vid farhågor om oegentligheter. Finansförbundet ställer sig därmed positivt till promemorians förslag att verksamhetsutövaren ska ha rutiner och vidta åtgärder för att skydda anställda från hot, hämnd eller fientliga åtgärder till följd av anmälan.

Skydd mot repressalier

Finansförbundet ställer sig också positivt till bestämmelser om skadeståndsskyldighet för verksamhetsutövare som utsatt anställd för repressalier för att denne har informerat om misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism. För att anställda ska våga slå larm

är det centralt att de känner sig trygga. För att skyddet mot repressalier inte ska vara tandlöst är skadeståndsskyldigheten avgörande. I linje med detta resonemang välkomnar Finansförbundet också paragraf 15 b som ålägger verksamhetsutövaren att bevisa att repressalier inte vidtagits.

För Finansförbundet är det viktigt att alla anställda har samma skydd mot repressalier och möjlighet att anmäla misstanke om brott, oavsett vilken kontraktstyp den anställda har. Finansförbundet är därmed positivt till att personkretsen utvidgas i förslaget.

Kompletterande ordalydelse angående tvister

Promemorian föreslår att tvister som rör den som fullgör praktik eller utför arbete som inhyrd eller inlånad ska handläggas enligt arbetstvistlagen. Promemorian hänvisar till motsvarande reglering i diskrimineringslagen (2008:567). Det är dock viktigt att notera att motsvarande reglering i 6 kap. 1 § i diskrimineringslagen om att den hos vilken praktiken eller arbetet utförs ska anses som arbetsgivare, saknas i förslaget. Finansförbundet menar att motsvarande ordalydelse bör inkorporeras även i aktuella bestämmelser i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Rätt förutsättningar för de anställda

De föreslagna författningsförändringarna kräver också skärpta krav för exempelvis kundkännedom. För att leva upp till de striktare reglerna krävs utbildningssatsningar för anställda och vägledning om hur de ska agera. Finansförbundets undersökningar¹ om kompetensutveckling inom finanssektorn visar tydliga brister i hur kompetensutvecklingen efterlevs på arbetsplatserna. År 2016 utförde Finansförbundet en enkätundersökning som visade att nästan 40 procent av all planerad kompetensutveckling ställs in, oftast på grund av hög arbetsbelastning. Vidare visade undersökningen att enbart en fjärdedel ansåg att de får tillräckligt med tid för att de ska känna sig uppdaterade i sin yrkesroll. Anställda måste ges rätt förutsättningar för att utföra sitt arbete så bra som möjligt och arbetsgivarna måste bli betydligt bättre på att säkerställa att det finns avsatt tid för anställdas kompetensutveckling. Utifrån Finansförbundets perspektiv förespråkar förbundet därför att de utbildningssatsningar som krävs för att möta de ökade kraven ska dokumenteras för att på så vis kunna valideras. Detta skulle kunna bidra till att kompetensutvecklingen prioriteras högre i branschen samt att dess innehåll och kvalitet säkerställs.

Andelen långtidssjukskrivna ökar sedan 2010 både i finansbranschen och generellt på arbetsmarknaden, men ökningen är större i finansbranschen.² Mellan 2010 och 2017 ökade andelen långtidssjukskrivna i finansbranschen med totalt 40 procent. Det finns flera anledningar bakom de ökade ohälsotalen, såsom stress, bristande systematik i arbetsmiljöarbetet och ökade rationaliseringar i branschen. Det är viktigt att en

¹ Finansförbundets rapport om kompetensutveckling (2016)

https://www.finansforbundet.se/globalassets/dokument/material-och-presentationer/kompetensutveckling/kompetensutveckling_rapport_2016.pdf Finansförbundets rapport om kompetensutveckling, kort version (2018)

https://www.finansforbundet.se/globalassets/dokument/material-och-presentationer/kompetensutveckling/180315_kompetensutvecklingsrapport_kort.pdf

Finansförbundets rapport om kompetensutveckling, lång version (2018)

<https://www.finansforbundet.se/globalassets/dokument/material-och-presentationer/kompetensutveckling/kompetensrapport180319-lang.pdf>

² Finansförbundets rapport om sjukskrivningar (2018)

https://www.finansforbundet.se/globalassets/dokument/material-och-presentationer/arbetsmiljo/180828_sjukskrivningsrapport.pdf

konsekvensanalys görs om hur förslaget påverkar de anställdas arbetsbelastning. Höjd måste tas för avsättande av tid och personella resurser för att möta de skärpta kraven och utökade arbetsuppgifterna.

För att direktivet ska leva upp till dess syfte att bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism, är det centralt att säkerställa att anställda får rätt förutsättningar. Detta inkluderar det förebyggande arbetet för att förhindra hotfulla situationer för anställda, att skapa gynnsamma förutsättningar för att anmäla, utbildningsinsatser, en hållbar arbetsmiljö samt ett starkt skydd mot repressalier vid anmälan om misstanke av brott.

Finansförbundet

Ulrika Boëthius
Förbundsordförande

Linnea Magro
Föredragande